

AMSTERDAMSE ORDE
VAN ADVOCATEN

Rapportage van de Amsterdamse deken d.d. 27 maart 2024 (voor extern gebruik)

Onderzoek door de deken van de Amsterdamse orde van advocaten naar aanleiding van artikelen in het AD

Ik heb als deken van de Amsterdamse orde van advocaten onderzoek verricht naar aanleiding van het op 5 januari 2024 door het Algemeen Dagblad gepubliceerde artikel. Voor zover mij dat vrijstaat gezien mijn wettelijke geheimhoudingsverplichting en de vertrouwelijkheid van de informatie die ik in het kader van mijn onderzoek heb verkregen, deel ik mijn bevindingen in dit bericht.

Samenvatting op hoofdlijnen

1. Op 5 januari 2024 publiceerde het Algemeen Dagblad een artikel waarin, op basis van geluidsbestanden, werd gesteld dat voormalig advocaat de heer mr. K. Kasem zou hebben toegegeven een ambtenaar te hebben omgekocht. Het artikel stelt voorts dat mr. R.P. de Vries zou hebben aangestuurd op stilhouden van deze gebeurtenis en zou hebben afgesproken dat als het ooit uitkwam alles zou worden ontkend. Verder zou mr. Kasem gezegd hebben dat op het kantoor van mr. Van Oosten, waar hij eerder had gewerkt, vaker dit soort trucs werden uitgehaald. Op 5, 15 en 16 maart 2024 werden door het AD vervolgartikelen gepubliceerd.
2. Naar aanleiding van het eerste artikel ben ik een onderzoek gestart naar de vraag of één of meer van de drie (voormalig) advocaten die in het artikel werden genoemd gehandeld hebben in strijd met de voor advocaten geldende regelgeving. Het onderzoek is later uitgebreid naar andere geluidsbestanden en in het bijzonder naar de vraag of mr. Kasem, ten tijde van een eerder onderzoek van mijn voorganger, onwaarheden had verkondigd of feiten had verhuld. De geluidsbestanden die in de vervolgartikelen van het AD worden genoemd waren kort na het begin van mijn onderzoek al in het onderzoek betrokken.
3. In het kader van het onderzoek heb ik met diverse personen, vaak meer dan eens, uitgebreid gesproken. Daarnaast is informatie opgevraagd, verkregen en bestudeerd. Deze informatie bestaat onder meer uit de geluidsbestanden, dossierstukken, correspondentie, whatsapp-berichten, processtukken en financiële informatie (urenregistraties, declaraties, bankafschriften). Informatie werd zowel van de betrokken (voormalige) advocaten zelf als van derden verkregen. Alle (oud) advocaten die voorwerp van het onderzoek waren, hebben constructief meegewerkt aan het onderzoek en hebben alle gevraagde informatie verstrekt. Het onderzoek is door mij samen met één van de stafmedewerkers van de Amsterdamse Orde uitgevoerd. Ter voorkoming van de schijn dat de deken op onvoldoende afstand zou staan tot de (oud) advocaten die het onderwerp van het onderzoek waren, is mr. Schaap niet betrokken geweest bij het onderzoek. Bij een deel van de gevoerde gesprekken is ook één van de portefeuillehouders strafrecht van de Amsterdamse Raad van de Orde aanwezig geweest. Voorts heeft (vanaf circa een week na aanvang van het onderzoek) de deken Midden-Nederland bij het onderzoek

DEKEN VAN DE AMSTERDAMSE ORDE VAN ADVOCATEN

AMSTERDAMSE ORDE
VAN ADVOCATEN

meegekeken, enerzijds vanuit haar expertise als strafrechtadvocaat, anderzijds als sparring partner voor mij als verantwoordelijk deken. In dat verband is regelmatig overleg gevoerd over de stand van zaken en onder meer besproken welke onderdelen nog nader onderzoek vergden.

De geluidsbestanden

4. Gebleken is dat de gesprekken zonder medeweten van de gesprekspartners waren opgenomen. Dat betekent wat mij betreft dat de dingen die gezegd worden niet telkens letterlijk opgevat moeten worden, maar moeten worden geplaatst in een bredere context. Een deelnemer aan een gesprek die niet weet dat een opname wordt gemaakt zal in het algemeen minder zorgvuldig, en soms zelfs ronduit inadequaet, formuleren en zal zich ook minder bekommeren om de indruk die zijn woorden wellicht achterlaten bij de gesprekspartners. Uit de opnamen blijkt voorts niet wat er na de gesprekken is gebeurd. Zo blijkt niet welke gevolgtrekkingen de betrokkenen hebben gemaakt of welke acties zij hebben ondernomen. Dat neemt niet weg dat ik juist ook de passages uit de gesprekken die vragen bij mij hebben opgeroepen heb besproken met de betrokkenen waar relevant. Telkens heb ik echter ook geprobeerd de overige omstandigheden mee in aanmerking te nemen, waaronder schriftelijke (contemporaine) stukken en verklaringen van andere gesprekspartners.
5. Voor alle gesprekken geldt dat zij geheel of overwegend als geheimhoudersgesprekken zijn aan te merken; gesprekken met of tussen geheimhouders met als onderwerp zaken die door het kantoor worden of mogelijk zullen worden behandeld of in het verleden werden behandeld en informatie waarvan de gesprekspartners uit hoofde van hun beroepsuitoefening als zodanig kennis hadden genomen (artikel 11a Advocatenwet).
6. Naar aanleiding van de publicaties in het AD zou wellicht de indruk kunnen zijn ontstaan dat destijds op het kantoor van mrs. De Vries en Kasem veel, zo niet alle, gesprekken heimelijk werden opgenomen. Uit mijn onderzoek is gebleken dat dat niet het geval is. Voor zover ik heb kunnen vaststellen zijn er minder dan tien opnamen die betrekking hebben op de praktijk van het advocatenkantoor waar vader en zoon De Vries en Kasem samenwerkten.

Ten aanzien van de beweerde omkoping

7. Ten aanzien van mr. Van Oosten werd uit het onderzoek vrijwel direct duidelijk dat de suggestie dat op het kantoor van mr. Van Oosten “trucs” werden gehanteerd, nergens op gebaseerd is zodat het onderzoek naar mr. Van Oosten vrij snel kon worden afgerond. Van enig tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen in dit verband is mij niet gebleken.
8. Mijn bevinding ten aanzien van de beweerde omkoping is dat deze niet heeft plaatsgevonden. Dat wordt niet alleen door alle betrokkenen gesteld, maar is ook erg onwaarschijnlijk en weinig zinvol gezien de achterliggende structuren en processen van Dienst Justitiële Inrichtingen. De stukken bevestigen dat de processen correct zijn gevolgd.
9. Uit de eigen verklaring van mr. Kasem stel ik vast dat hij zich ongepast heeft uitgelaten tegenover zijn cliënt Hans, door de indruk te wekken dat “een derde” betaald zou moeten worden waar dat niet het geval was. Dat vindt mr. Kasem zelf ook ongepast. Het past een advocaat niet om onjuiste mededelingen te doen aan zijn cliënt. Mijn conclusie is dat mr. Kasem aldus

AMSTERDAMSE ORDE
VAN ADVOCATEN

tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld. Ten aanzien van Karel is mij niet van enige tuchtrechtelijk verwijtbare handeling gebleken. Alle omstandigheden in aanmerking genomen, heb ik geconcludeerd dat een normoverdragend gesprek/waarschuwing in dit verband een passende maatregel is. Dat gesprek heeft inmiddels plaatsgevonden.

10. Mijn bevinding ten aanzien van de beweerde afspraak dat indien het verhaal over Hans bekend zou worden, mr. Kasem en mr. De Vries alles zouden ontkennen, is dat uit de opnamen niet duidelijk wordt wat precies ontkend zou worden. Ik maak uit de context van de opnamen op dat wordt bedoeld op de ontstane situatie en niet de omkoping. Mijn conclusie is dat uit het onderzoek niet volgt dat in dit verband sprake is geweest van tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen door mr. Kasem en/of mr. De Vries.

Wel heb ik mijn zorgen geuit over het feit dat geheimhoudersgesprekken zijn opgenomen zonder medeweten (laat staan toestemming) van alle gespreksdeelnemers, hetgeen in strijd is met Gedragsregel 4. Hoewel het er alle schijn van heeft dat mr. De Vries niet op de hoogte was van het feit dat zijn vader enkele gesprekken had opgenomen, heb ik mr. De Vries niettemin gewezen op Gedragsregel 4.

Ten aanzien van het eerdere onderzoek naar het lekken van informatie

11. Mijn bevinding ten aanzien van het eerdere onderzoek naar het lekken van informatie is dat de conclusie van mijn voorganger wellicht voorzichtiger is geweest dan nodig was. De nu bekend geworden informatie lijkt te bevestigen dat de informatie destijds niet door mr. Kasem is gelekt, althans dat zulks niet waarschijnlijk is. Mijn conclusie is dat niet is gebleken dat mr. Kasem, ten tijde van het eerdere onderzoek van mijn voorganger, onwaarheden heeft verkondigd of anderszins feiten heeft verhuld of niet heeft vermeld die indien zij bekend zouden zijn geweest tot een andere conclusie hadden moeten leiden.

Conclusie

Mijn insteek in dit onderzoek is geweest om zoveel mogelijk informatie te verzamelen en op basis daarvan een conclusie te trekken. Tegelijkertijd realiseer ik me ten volle dat de uitkomst van mijn onderzoek niet per se de objectieve waarheid, wat dat ook zijn moge, naar boven kan brengen. Dat is alleen al zo vanwege het tijdsverloop; de gebeurtenissen die zijn onderzocht hebben jaren geleden plaatsgevonden. Het AD artikel, en veel van de vragen die ik in mijn onderzoek had te beantwoorden, vinden hun grondslag in gesprekken die zijn opgenomen door iemand aan wie ik geen vragen meer kan stellen. Daarom heb ik dan ook geprobeerd om zoveel als mogelijk de feiten te reconstrueren aan de hand van contemporaine informatie afkomstig uit verschillende bronnen. Ook daarbij is het tijdsverloop een uitdaging. Ik realiseer me terdege dat ik nooit volledig zekerheid zal hebben dat mij geen rad voor de ogen is gedraaid. Een negatief bewijs, in de zin van bewijs dat iets *niet* gebeurd is, is ook niet te leveren. Tegelijkertijd constateer ik ten aanzien van de gemaakte verwijten dat ik, anderzijds, bepaald niet overtuigd ben dat er aanleiding is te geloven dat zij gegrond zijn.

Ik heb geprobeerd om met dit onderzoek zoveel als mogelijk openheid van zaken te geven omdat ik het belangrijk vind dat de buitenwereld niet alleen vertrouwen heeft in de advocatuur, maar ook vertrouwen in het toezicht op en zelfreinigend vermogen van de advocatuur. Ik heb er om die reden ook

AMSTERDAMSE ORDE
VAN ADVOCATEN

voor gekozen om twee versies van mijn rapportage op te stellen: een uitgebreide versie die uitsluitend ten behoeve van mijn dossier is gemaakt, en deze samenvatting die publiek is gemaakt. In de samenvatting zijn alle vertrouwelijke gegevens weggelaten.

Vertrouwelijkheid is een kernwaarde van de advocatuur en dient een belangrijk doel. Elke rechtzoekende moet erop kunnen vertrouwen dat de advocaat alle informatie die hij in zijn hoedanigheid van advocaat ontvangt, geheim houdt. Dat geldt niet alleen voor informatie die de cliënt hem vertelt. Ook gesprekken die een advocaat met kantoorgenoten voert over een zaak, informatie die hij van derden ontvangt omdat hij in een zaak optreedt of zelfs het feit dat een cliënt hem heeft ingeschakeld of benaderd voor mogelijke bijstand vallen onder de geheimhoudingsplicht van de advocaat. Dat geldt niet alleen in strafzaken. De werknemer die advies wil over hoe om te gaan met een lastige situatie met zijn baas, de echtgenoot die zonder medeweten van zijn partner wil onderzoeken welke gevolgen een echtscheiding zouden hebben, of de omwonende die actie wil ondernemen tegen een buur of bedrijf dat overlast veroorzaakt – allen hebben zij recht op de onvoorwaardelijke geheimhouding door de advocaat. De cliënt moet daar ten volle op kunnen vertrouwen. Het feit dat iemand zonder medeweten van de gesprekspartners vertrouwelijke gesprekken opneemt die vervolgens op straat komen te liggen is, terecht, de nachtmerrie van elke vroegere, huidige en toekomstige cliënt. Advocaten moeten er dan ook alles aan doen om dat te voorkomen.

Deze vertrouwelijkheid betekent ook dat een advocaat beperkt is in zijn mogelijkheden om weerwoord te voeren. Zijn geheimhoudingsplicht staat daaraan in de weg; schendt hij die plicht, dan pleegt hij een misdrijf en kan hij een klacht van de deken tegen zich krijgen. Alleen tegenover de deken kan en moet de advocaat uitleggen wat er gebeurd is. Blijkt daaruit dat de advocaat zich niet aan de regels heeft gehouden, dan zal de deken maatregelen nemen. Die maatregelen variëren van een normoverdragend gesprek tot het voorleggen van de kwestie aan de tuchtrechter, met als ultieme consequentie schrapping van het tableau als advocaat.

B.F.H. Rumora-Scheltema

Deken van de Amsterdamse Orde van Advocaten